

Persistent crisis in healthcare: Psychological stress reactions and psychological support for healthcare workers during the COVID-19 pandemic

Avhandling av Sophia Appelbom, forskare, Stockholms universitet. Karolinska Institutet, Stockholm, 2024.

E-post: sophia.appelbom@su.se

Bakgrund: Under covid-19-pandemin ökade förekomsten av symtom på psykologiska stressreaktioner bland vårdpersonal och sjukhus införde psykologiska stödinsatser som ofta inkluderade en kombination av olika typer av stöd för att hjälpa personalen hantera krisen. I och med pandemins snabba utveckling under den första vågen behövde det psykologiska stödet implementeras snabbt, samtidigt som det saknades kunskap kring vilken typ av psykologiskt stöd som är meningsfullt att implementera inom vården under en sådan kris. Det saknades också kunskap kring hur psykologiska stressreaktioner utvecklas över tid under en långvarig kris, samt i vilken utsträckning ökade symtom kunde förväntas leda till negativa långvariga hälsoeffekter såsom sjukskrivningar.

Syfte: Avhandlingens övergripande syfte var att undersöka meningsfullheten och genomförbarheten av psykologiskt stöd (Studie I & II), samt symtom på psykologiska stressreaktioner hos vårdpersonal över tid, under covid-19-pandemins olika faser (Studie III & IV).

Metod: Avhandlingens studier byggde på enkäter (Studie I: N = 123, Studie II: N = 681, Studie III: N = 581, Studie IV: N = 1245) med vårdpersonal insamlade vid fyra tidpunkter under covid-19-pandemin, samt intervjuer med psykologer som genomfört stödinsatser och registerdata med sjukskrivningar från Försäkringskassan. I de olika delstudierna analyserades data med beskrivande statistik (Studie I), tematisk analys (Studie I), personcentrerade analyser (Studie II & IV) samt logistisk regression (Studie III).

Resultat: Vårdpersonal i Studie I kände i stor utsträckning till och deltog i olika former av gruppstöd. Att erbjuda stödinsatser under arbetstid och använda interna psykologer ökade genomförbarheten av stödet under pandemins första våg, men försvårade hållbarheten över tid. Studie II visade att vårdpersonal som deltog ofta i stödinsatser i större utsträckning valde gruppbaseade aktiviteter. Resultatet visade även att tillgängligheten till stödinsatser minskade över tid och att inte alla yrkesgrupper deltog i stödet i samma utsträckning. Vårdpersonal med höga symtom på utbrändhet i början av pandemin hade större sannolikhet att rapportera höga symtom på både utbrändhet och depression under pandemins senare faser (Studie III). I Studie IV hade 6.3 % av vårdpersonalen någon form av sjukskrivning relaterad till psykisk ohälsa. Samma grupp rapporterade högre grad av symtom på psykologisk stress under pandemin. Olika

typer av symtom på psykologisk stress samvarierade i stor utsträckning.

Slutsats: Resultaten från avhandlingens studier indikerar att vårdorganisationer under framtida kriser bör fokusera på implementering av ett fåtal former av psykologiskt stöd som bygger på socialt stöd. Under en långvarig kris bör organisatoriska resurser användas för att göra stödet hållbart över tid samt tillgängligt för alla yrkesgrupper. För att mildra psykologiska stressreaktioner hos vårdpersonal är det viktigt att man som organisation är uppmärksam på tidiga tecken på symtom hos anställda. Avhandlingen visade att olika typer av symtom på psykologisk stress samvarierade i hög grad hos vårdpersonal under covid-19-pandemin, men mer forskning behövs för att avgöra om en ökning i symtom även ledde till en ökning av långvariga negativa hälsoeffekter efter krisen.

Länk till avhandlingen: https://openarchive.ki.se/articles/thesis/Persistent_crisis_in_healthcare_psychological_stress_reactions_and_psychological_support_for_healthcare_workers_during_the_COVID-19_pandemic/26947291?file=49026214